

OCTAVIAN SOVIANY

Micul saturnian

seria Lelian,
cartea I

Hyperliteratura

Respect pentru oameni și cărți

In ferire și îi răspunde cu gura plină, eu nu știu să mă
din nou că le măsa de după o înmormântare.

Mi-am sărbătorit succesul abia în noaptea astăzi,
cu o vizită lungă în rue d'Orléans-Sainte-Geneviève.

Surpriza a venit bine, vrea doar săptămâna trecută
am primit o scrisoare de la Marie. Până atunci nu mi se întrebupe numele părintilor mei, adăugând la mesajul său că să și căteva rânduri pentru mine. Când am deschis-o și l-am citit, în-așteptat să simtă cuprinsul de empatie și
tineret, și totuși ceea ce scrisoarea înțera drăguț, extazându-se
deschid. Episoda verisoarelui meu era într-o foarte
semnificativă. Dar avea și un scurt post-scriptum. În care
Marie mă întreba dacă mai scriam poezii. Împărtășindu
scrisoarea dezăvăluindu-mă că răspunsul său era
întrucăt ceea ce într-o modă de aur, cu chipul Sfintei
Fecioare, ale cărui trăsături mi s-au părut în momentul
acela că se buhană leit cu cele ale lui Marie.

Nu mi-am putut reține o lacrimă.

Simțeam că o parte însemnată din viața mea lucru
sfârșit.

Oare ce va fi de acum înainte?

Afară, o seară cejoasă și umedă își răspândea neguriile
deasupra Parisului.

Într-o atmosferă de moartă, într-o atmosferă de
tristețe, într-o atmosferă de suferință.

Într-o atmosferă de suferință, într-o atmosferă de
suferință, într-o atmosferă de suferință.

Într-o atmosferă de suferință, într-o atmosferă de
suferință, într-o atmosferă de suferință.

Într-o atmosferă de suferință, într-o atmosferă de
suferință, într-o atmosferă de suferință.

Într-o atmosferă de suferință, într-o atmosferă de
suferință, într-o atmosferă de suferință.

Cuprins

Arestul.....	332
<i>Capitolul IV</i>	11
<i>Capitolul Salută-Beuvron</i>	11
<i>Despre seria Lelian</i>	9
<i>O lămurire</i>	11
<i>Capitolul VII</i>	11
Partea întâi: Metz	13
<i>Capitolul I</i>	17
<i>O naștere grea</i>	17
<i>Capitolul II</i>	24
<i>Salonul din față</i>	24
<i>Capitolul III</i>	30
<i>Abatele Fouret</i>	30
<i>Capitolul IV</i>	39
<i>Luncile Mosellei</i>	39
<i>Capitolul V</i>	49
<i>La domnișoara Fauchereau</i>	49
<i>Capitolul VI</i>	60
<i>Saltimbancii</i>	60
<i>Capitolul VII</i>	68
<i>Philippe Magot</i>	68
<i>Capitolul VIII</i>	82
<i>Angélique</i>	82
<i>Capitolul IX</i>	94
<i>Prima comuniune</i>	94
<i>Capitolul X</i>	109
<i>Dafnis și Chloe</i>	109
<i>Capitolul XI</i>	123
<i>Taina</i>	123

Partea a doua: Batignolles.....	135
<i>Capitolul I</i>	
Marile bulevarde.....	141
<i>Capitolul II</i>	
Lovitura de stat.....	151
<i>Capitolul III</i>	
Boala.....	162
<i>Capitolul IV</i>	
Sainte-Marie des Batignolles.....	174
<i>Capitolul V</i>	
Merg iarăși la școală.....	184
<i>Capitolul VI</i>	
Domnul Victor.....	193
<i>Capitolul VII</i>	
Domnișoara Agnès.....	202
<i>Capitolul VIII</i>	
La Saint-Denis.....	222
<i>Capitolul IX</i>	
Fuga.....	232
<i>Capitolul X</i>	
Institutul Laval.....	252
<i>Capitolul XI</i>	
Călugărița.....	268
<i>Capitolul XII</i>	
Partea a treia: Institutul Laval.....	285
<i>Capitolul I</i>	
Liceul Bonaparte.....	291
<i>Capitolul II</i>	
Încep să fac versuri.....	314

<i>Capitolul III</i>	
Arestul.....	332
<i>Capitolul IV</i>	
Domnul Sainte-Beuve.....	347
<i>Capitolul V</i>	
D'Herville și Gobert.....	359
<i>Capitolul VI</i>	
Cealaltă taină.....	380
<i>Capitolul VII</i>	
Rue d'Orléans-Saint-Honoré.....	393
<i>Capitolul VIII</i>	
Café Buci.....	405
<i>Capitolul IX</i>	
Niște vechi cunoștințe.....	417
<i>Capitolul X</i>	
Un salon parizian din 1862.....	438
<i>Capitolul XI</i>	
Bacalaureatul.....	456

Rosca Simona Ioana Leonti, Cristian Cotache, Arsinie Borza, Silvana Cornea, Marian Postolache, Lucian Bogdan, Ana Chiriac, Sorin Smarandescu, Andrei Popescu, Ana Maria Todor, Alexandra Balaban, Delia Radu, Madalina Mezaroș, Cristian Chițoi Bîrza, Alexandra Cernian, Luisa Ene (Cartea și tutun), Andrei Toader, Cristiana Diaconu, Andreea Borza, Mariela Ionescu, Carmen Mihăilă, Cristiana Turcanu, Virginie Mihaela Oleru, Elena-Mădălina Vrakas, Elena Silvana Lopet Escobar, Adela Popa, Cristina Colie, Carla Schoppel, Vlad Luca și Ovidiu Stoeni.

ceh jutător cu ligătoare ţesătoare lai secolă învățări nu
năcăldărișă să ţinătore ţesătoare o să mănușă, cinea
căpătă de jucătorii a „țesător-lop” și slăboșă săptă înțelegă
„înșimă” săbăi cunoaște nu șine

Stau în fața mării ca în fața lui Dumnezeu. O găsesc mai frumoasă decât toate catedralele zidite de oameni.

Mi-am rugat însoțitoarea să plece. Va reveni peste o jumătate de oră. Iar mâine vom părăsi Anglia, înglodându-ne iarăși, de acum poate pentru totdeauna, în mocirile negre și fetide ale Parisului.

E o zi frumoasă de vară, iar marea vălurește domol, căpătând nuanțe de albastru, de verde, de cenușiu – de o infinită blândețe.

Asta e poate ultima mea întâlnire cu marea, cu această dădacă neștiutoare de ură și de ranchiușă, care știe să-i legene cu atâta blândețe pe toți cei condamnați la oprobriu, pe cei hărăziți disprețului public și repudiați de propriile lor familii, promițându-le tuturor o moarte ușoară. Și ce poate fi mai de preț, după o viață de zbucium, decât o moarte ușoară?

Dacă ar fi femeie, marea ar avea cu siguranță chipul Sfintei Fecioare; e consolatoarea sufletelor pierdute și plânge pentru păcatele noastre. În fața ei am găsit mereu acea liniște pe care n-am aflat-o nicicând în fața altarelor ridicate de oameni.

„Blestem pe capul acestui bețiv, al acestui pederast, al acestui asasin, al acestui suflet fricos, apucat din când în când de spaimă de iad, care îl face să se scape în pantaloni, al acestui corupător care, grație talentului său, a făcut școală printre tinerii scriitori, contaminându-i cu poftele lui deșușeante, cu gusturile sale nefirești, cu tot ce e dezgustător și oribil.”

„Un individ care își tratează amanții cu lovitură de cuțit; care, apucat de o criză bestială de priapism, și-a lepădat toate țoalele și, gât-pușcă, a început să alérge după un păstoraș din Ardeni.”

Sunt cuvintele semenilor mei, bârfe imunde, cărora le-au dat naștere cele mai curate simțăminte ale inimii mele.

Semenii mei m-au privit ca pe un monstru și m-au blestemat.

Semenii mei, în ai căror ochi nu mai au credit decât șarlatanii și târfele, m-au pus la colț de timpuriu.

Semenii mei mi-au oferit cu bucurie spitalele și închisorile lor.

Semenii mei m-au batjocorit, au râs de suferința mea, mi-au terfelit dragostea.

Semenii mei nu mi-au înțeles inima simțitoare și m-au lovit când aveam nevoie de mângâiere. Le-am purtat și eu ranchiușă multă vreme, dar toate, până și ura, obosesc în cele din urmă. Am pierdut de multă vreme gustul revoltei și al sfidării. Am încetat să mă mai amestec cu semenii mei.

Semenii mei?

Vreau să se știe că, dacă îmi scriu povestea, n-o fac ca să mă justific. Faptele mele n-au nevoie de nicio justificare. Dumnezeu vede până în străfundul rârunchilor mei.

Scriu pentru mare și pentru Dumnezeu.

Cerul s-a colorat în trandafiriu, iar marea bate acum într-un auriu stins.

„Iidho iż ixtarix u għas-sabu a ja' kif u ja' neċċejja

Capitolul I

O naștere grea

Am venit pe lume la Metz, în al paisprezecelea an al Monarhiei din Iulie, unul dintre acei ani în care istoria se arată zgârcită cu evenimentele, pregătindu-și în secret epoci de nebunie. La Paris domnea tot Ludovic-Filip, iar la Londra începuse să domnească de șapte ani regina Victoria. Charles Baudelaire era un Tânăr sclipitor de douăzeci și trei de ani, Hugo începuse să încăruntească, iar peste zece ani avea să se nască Maxime. În Franța aveam tot mai mulți industriași și oameni de afaceri; capitalurile sporeau, pantalonii devineau tot mai neîncăpători, femeile, tot mai dornice de tirade lacrimogene; era epoca romanului-foileton, care făcea furori nu doar printre băieții de prăvălie, iar doamnele îl citeau umăr la umăr cu cameristele. Negrii lui Dumas transpirau din greu scriind *Mușchetarii și Monte Cristo*.

Până și mama mea – de la care am moștenit o oarecare înclinație către romanele ieftine și romanțele sentimentale – a fost o cititoare pătimășă a lui *Monte Cristo*.

Doar sărăcimea Parisului părea să clocească ceva; prin tavernele din foburgurile muncitorești, transformate în viespare de anarhie, se vorbea despre furtuna din 1793, care rețezase atâtea capete simândicoase, era invocat numele lui Marat, se declara război palatelor și pace colibelor, bărbați și femei cu trupurile schilodite de muncă îngânau, la un pahar de poșircă,

vechile cântece ale Revoluției, încredințați că au cele mai frumoase brațe și picioare din lume, menite să răstoarne tronurile și să facă una cu țărâna palătele. Începuse să plutească în aer viforința lui '48.

La mesele lor se așeza, în unele nopți fără luňă, spectrul în frac albastru al lui Robespierre. De la dânsii am moștenit înclinarea spre anarchie.

Și tot într-o asemenea noapte am venit pe lume și eu, sub semnul viforos al Berbecului, de la care mi se trag firea pusă pe harță și accesele de mânie, ba chiar și o anumită pornire spre crimă, care, din fericire, nu a avut niciodată împrejurările cele mai propice pentru a fi dusă până la capăt. De la Saturn, în care îmi am ascendentul, am primit ca zestre excesul de bilă, un temperament melancolic, nefericirea în dragoste, durerile rebele de oase, pielea de culoare verzuie și o mare sensibilitate la frig. Luna Neagră m-a dăruit cu o senzualitate bolnăvicioasă. Aprinse de timpuriu, simțurile mele au fost atrase mereu de experiențele oprite, de fructele interzise și de plăcerile condamnate de societate. Toaletele femeiești sofisticate m-au excitat totdeauna mai mult decât goliciunile, iar vedereia unui ciorap ajurat, ba chiar a unei simple jartiere, mă poate duce până la juisare. Ador parfumurile, fardurile, pudrele de toate culorile, perucile din epoca rococoului și am visat adesea că fac dragoste cu o marchiză ce nu-și scoate nici în momentele de intimitate peruca pudrată. În pielea mea de burghez se ascunde fantezia erotică a unui marchiz din timpul Regenței, iar stigmatul bolilor lumești nu m-a cumințit nici la bătrânețe.

De la bunii și dragii mei părinți n-am moștenit decât numele de familie și oroarea de usturoi.

Mi s-a spus că noaptea nașterii mele a fost o noapte posomorâtă de martie, care semăna cu o noapte de toamnă târzie. Încă de cu seară începuse să cadă o lapoviță murdară, cerul era negru ca smoala, iar vântul, care bătea furios dinspre Mosella, îndoia copacii din rădăcină.

Tata se plimba agitat prin salon, căci moașa, care fusese chemată încă de dimineață, îi spuse că va fi o naștere grea și trebuie să trimită după doctorul Berthier. Nici nu avea cum să fie o naștere lesnicioasă. Mama avea treizeci și cinci de ani, o constituție destul de firavă și pierduse până atunci trei sarcini.

Firea mea sucită s-a dat la iveală de la bun început: am pornit-o spre lume cu umărul înainte, iar mamoșul a transpirat din belșug până să-mi corecteze poziția. Trăvaliul a durat paisprezece ore, iar mama s-a zbătut ceasuri întregi între viață și moarte.

De câte ori nu avea să-mi reproșeze chinurile din noaptea aceea nefericită! De câte ori ne certam – și ne certam des, căci amândoi ne aprindeam repede – nu uita să-mi aducă aminte cu ce preț de suferință mă adusese pe lume. Era convinsă că o pornisem cu umărul înainte doar din răutate și cu intenția tainică de a o ucide. Numai ajutorul Sfintei Fecioare o scăpase de la o moarte năprasnică. Mai bine ar fi născut o năpârcă!

Vorbele astăzi izbucneau însă din prea multă iubire. Mama și cu mine ne-am iubit pătimăș, aproape necuvioios, iar adorația ei pentru mine – care în co-pilărie mi-a încurajat toate toanele și toate răutățile – n-a semănat niciodată cu dragostea aceea călduță pe care mamele obișnuiesc să le-o poarte odraselor lor. În schimb, tata mi-a arătat întotdeauna o anumită asprime și, deși încerca să-și ascundă adevăratale sen-

timente, mi-am dat seama încă de timpuriu, din micile lui gesturi, după anumite expresii ale feței sau din, câte o vorbă scăpată la întâmplare, că nu mă iubea. Odată i-a spus unuia din camarazii de regiment, după ce desertaseră la masa din salonul din față câteva clondire cu vin – am auzit asta cu totul întâmplător –, că nu mă recunoaște drept fiul său și că biata mea mamă mă concepuse pesemne cu diavolul.

Totul a început de cum m-a văzut prima dată în brațele moașei. Se aștepta să i se arate un flăcău zdravăn și sănătos, care să-i moștenească statura înaltă și forța fizică ieșită din comun, dar la vederea mea nu și-a putut reține o strâmbătură. Eram un boț nevolnic de carne, o făptură schiloadă și pricăjită, cu pielea verzuie și gura imensă a unui broscoi, aproape un avorton. De altfel, doctorul Berthier socotea că am puține şanse de a rămâne în viață.

Acest medic mărginit de provincie nu văzuse probabil prea multe la viață lui. Nu bănuia că boțul de carne, căruia îi prevăzise un destin de efemeridă, poseda vitalitatea ieșită din comun a buruienilor. M-am agățat cu disperare de viață cu lăbuțele mele de batracian și am supraviețuit! Trebuie să recunosc însă că asta s-a datorat și părinților mei, care mi-au acordat cele mai bune îngrijiri cu putință. Nu erau niște oameni săraci, iar tata – care pesemne se simțea cumva vinovat că nu mă poate iubi – s-a străduit să-mi ofere întotdeauna tot ce era mai ales și mai bun, reușind să facă din mine, în destul de scurt timp, micul tiran al familiei.

Mama era convinsă că apucase să mă aducă pe lume și să mă țină în viață doar printr-un miracol al Sfintei Fecioare. Am primit la botez drept al doilea prenume pe cel de Marie, am fost îmbrăcat până la șapte

ani doar în alb și albastru, iar doar la câteva zile de la naștere am căpătat un mic medalion cu chipul Fecioarei, hărăzit să ia în cele din urmă, pentru totdeauna, în anii mei tulburi, drumul unei case de amanet. În mintea mamei mele eram destinat unei frumoase cariere ecclaziastice și biata de ea visa deja pentru mine păläria de cardinal. Oare nu chiar constituția mea fizică, atât de firavă, era – credea ea – cel mai bun semn că sunt menit pentru calea bisericii, poate chiar a sfînteniei? Doamne, ce-ar mai fi râs Maxime să mă fi văzut într-o reverendă!

Tata, în schimb, m-ar fi dorit militar, desigur la una dintre cele două arme „savante”: geniul sau artleria. Și trebuie să recunosc că gusturile mele din prima copilărie se potriveau mai degrabă cu proiectele tatălui meu. Îmi plăceau jocurile războinice, adoram uniformele militare și poveștile de război. Tata se înrolase la 16 ani în armata lui Napoleon, trecuse prin botezul focului în campaniile din 1814 și 1815, luptase la Alger și la Trocadero și era foarte mândru de cele două decorații – una spaniolă și alta franceză – care îi împodobeau uniforma de căpitan. Iar când își povestea camarazilor de regiment, care se adunau o dată pe săptămână în salonul din față, la un pahar de vin bun și o partidă de whist, isprăvile de război, inima mea se umplea de mândrie. Câteva zile la rând după aceea căutam să mă aflu tot timpul în preajma lui, încercam să-i dau semne de afecțiune pline de gingăsie, mă străduiam să-i câștig dragostea, iar răspunsul lui era de fiecare doar o mângâiere mașinală pe creștetul capului și un zâmbet silit, care nu reușea să-i ascundă în întregime repulsia. O repulsie involuntară, instinctivă, asemănătoare cu cea pe care o produc animalele cu sânge rece, broaștele

râioase sau șerpii. Nu-l pot învinovați pentru asta, nă era ceva ce depindea de voința lui și, probabil, și-ar fi dorit și el să simtă pentru mine o oarecare afecțiune.

Nu mi-a fost dat însă să îmbrac nici veșmintele preoțești, nici tunica ofițerească. M-am dovedit încă din adolescență o fire trândavă și delăsătoare și trăiam mai mult în închipuire. Spre disperarea tatălui meu, mi-am abandonat după câteva luni studiile de drept, am început să frecventez cafenelele literare și să caut tovărășia artiștilor. La douăzeci de ani eram un desăvârșit pierde-vară, mă deprinsesem cu gustul absintului, știam pe din afară *Florile răului* și începusem să mâzgălesc eu însuși niște versuri pe care nu le arătam nimănui și care luau de obicei, câteva zile mai târziu, când începeam să le găsesc foarte proaste, drumul coșului de gunoi.

Abia după ce l-am cunoscut pe Maxime am înțeles cu adevărat – sau am crezut că înțeleg – ce este poezia, deși lectii mai primisem și de la alții, dar aceștia nu erau decât niște belferi, în vreme ce Maxime era un maestru.

Mama își amintea că pe la trei sau patru ani vorbeam câteodată în versuri, ceea ce i-a provocat la început o spaimă cumplită. Spunea că în momentele acelea arătam ca posedat de un demon, cuvintele franțuzești care îmi ieșeau din gură se amestecau cu altele, necunoscute, care în mintea ei păreau că provin din cine știe ce limbă satanică, iar totul avea ritm și rimă, deși era lipsit cu desăvârsire de noimă. Asta se întâmpla mai ales la trezirea din somn, când – povestea mama –, după ce priveam câteva clipe cu niște ochi rătăciți vreo pată nevăzută de pe peretele din fața mea, începeam să scot acele cuvinte ciudate care o îngrozeau și care

î se păreau că seamănă cu niște formule vrăjitorești. Mama i-a povestit totul preotului, care a sfătuit-o să mă stropească cu apă sfântă, promițând că se va ruga pentru mine.

Avea și ea, sărmana, dreptatea ei: poezia e un meșteșug care le-ar trebui interzis oamenilor lipsiți de credință în Dumnezeu. Numai că oamenii cu credință în Dumnezeu nu prea fac poezii, preferă bordelurile.

Când m-a văzut vindecat de beteșugul ăsta ciudat, mama a plătit câteva liturghii și a pus și vindecarea mea tot pe seama Sfintei Fecioare. Iar în preajma pătuțului meu au fost aşezate două chipuri ale acesteia, pentru a mă păzi de demoni și a alunga ispитеle necurate.

Atunci am descoperit că Marie, o verișoară orfană care creștea în casa părintilor mei, semăna cu Sfânta Fecioară. Ea a fost zâna bună a copilăriei mele, căreia i-a împărtășit și i-a ocrotit multă vreme jocurile. La început a fost complicea inocentă a răutăților mele și, mai mult decât atât, inspiratoarea micilor gesturi de gentilețe din care era alcătuită viața mea morală pe vremea aceea. Îmi trecea sub tăcere greșelile groșolane, îmi exagera meritele mărunte și mă mustra cu atâtă drăgălașenie! Cu timpul, au urmat sfaturile bune, pildele de ascultare, de deferență, de gesturi preventivă, de care am profitat mai mult sau mai puțin. Era un fel de mică mamă, care o dubla pe cea mare, o autoritate nu mai puțin blândă, nu mai puțin dragă, dar mai apropiată de mine. Când s-a căsătorit, pentru a muri – vai! – câțiva ani mai târziu, dragostea noastră a rămas aceeași și, complice încă a răutăților mele, mi-a furnizat banii trebuincioși pentru publicarea primei mele cărți de poezie.

O îmbrăcau și pe ea mereu în alb și albastru.

Acasă toată lumea îmi spunea *Micuțul*.

Locuam cu părinții în rue Haute-Pierre, la primul etaj al unei case arătoase, cu o frumoasă fațadă cărămizie. Locuința noastră era plăcută și primitoare, iar dintre toate odăile cel mai mult îmi plăcea salonul din față, care, până la nașterea mea fusese destinat exclusiv musafirilor. O cameră largă, cu tavanul înalt, unde razele soarelui pătrundeau cu zgârcenie și care era scăldată aproape tot timpul într-un fel de penumbra. În lumina săracă, tapiseriile și stofele mobilelor, ce trebuie să fi avut cel puțin cincizeci de ani și fuseseră moștenite de mama de la un soi de mătușă îndepărtată, căptătau nuanțe de brun, de cenușiu, de auriu palid. Mă simțeam aici foarte în largul meu. Am avut întotdeauna oroare de culorile prea violente, iar un roșu strident, un galben prea tipător, ca să nu mai vorbesc de căldura aproape animalică a portocaliului, îmi provocau adevărate suferințe ale nervilor optici. Preferam alburile murdare, griurile zilelor mohorâte, petele ștersse de trandafiriu și de violet, luciu plin de melancolie al oglinzilor ușor cariate de vreme și al bijuteriilor vechi de argint.

Din salonul din față fuseseră exilate toate culorile tipătoare, canapelele aveau o moliciune aparte, ce îmbia la reverie și picoteală, picioarele mobilelor se arcuiau cu o nesfârșită delicatețe, covorul moale și gros înăbușea orice zgromot de pași, iar o aromă discretă de

mosc îmbălsăma aerul. În două vase mari de cristal se ofileau totdeauna niște buchete uriașe de flori. Mama prefera florile fără miros: lalelele de un galben stins, plămădite parcă din ceară de mâna unui meșter de bibelouri, daliile albe, care îmi vor aminti mai târziu de carnația fetelor de la țară, crizantemele melancolice, gladiolele semete ca niște infante. N-am văzut niciodată în salonul nostru vreun bujor sau vreun trandafir.

Într-un colț era pianul, care m-a împărtășit prima dată cu otrava dulce a muzicii. Mama nu cânta rău, dar Marie cânta ca un înger. Parcă o văd și acum, albă, cu părul lăsat pe umeri, atingând domol clapele, parcă adormită pe jumătate, palidă ca o logodnică părăsită ce ascultă chemarea târzie a unui epitalam îndepărtat. Notele care îi ieșeau de sub degete îmi frângneau parcă înima și mi-au adus nu o dată lacrimi în ochi.

Muzica nu are nevoie de vorbe, ea vorbește în graful inimii, știe să-i exprime perfect fiecare fior, fiecare tresărire și fiecare durere. Ea poate să se ridice de-a dreptul la cer, fără să fie trasă în jos de balastul cuvintelor. Cred că oamenii au învățat să vorbească abia după ce au uitat să cânte ca îngeri.

Nu trebuie să se creadă însă din cele scrise până acum că eram un copil veșnic posomorât. Aveam bruște schimbări de umoare, căci dacă am în sânge excesul de bilă și melancolia saturnienilor, am și ceva din firea vijelioasă a celor născuți sub semnul lui Marte, iar momentele mele posace de reverie alternau cu descărcări zgomotoase de exuberanță, care aveau, și ele, muzica lor.

Ferestrele salonului dădeau spre fațada posomorâtă a școlii militare de peste drum. La ora nouă dimineață începea zi de zi sărbătoarea. Frumos încolonăți, viitorii sublocoteneni porneau călare spre câmpul de